

OPÅLITLIG, a. 2. Ej pålitlig. — *Opålitlighet*, f. 3. — *Opålitligt*, adv.

OPÅMINT, a. 1. Utan att blifva påmint. *Göra något o.* — *Syn.* Sjelfmant, Omant.

OPÅRÄKNAD, a. 2. Ej påräknad. — *Syn.* Se *Oförmodad*. — *Opåräknadt*, adv.

OPÅTALT, a. 1. o. adv. Utan påtal, utan tadel, utan straff. *O. göra något.* — *Syn.* Se *Ostraffad*, *Oqvadt*.

OQVALD, a. 2. Ostörd, utan att oroas. *Sitta i o. besittning af något.* — *Syn.* Opåtalt.

OQVINLIG, a. 2. Ej passande för en qvinna. *Ett o-t beende.*

OQVÄDA, v. a. 1. Bruka oqvädinsord emot någon. — *Syn.* Skymfa, Smäda, Vara ovettig på, Skälla på.

OQVÄDINSORD, n. 3. Förolämpande ord. — *Syn.* Se *Skymford*.

OR, n. 3. Insekt, stor som ett litet sandkorn, i mjöl, gammal ost, o. s. v. *Acarus Siro*.

ORAKEL, oräk'l, n. 3. (lat. *Oraculum*) 1) Svar, som fordna folk, såsom Greker och Romare, trodde sig erhålla af sina gudar, då de i templen till dem framställde frågor. — *Syn.* Gudasvar, Afgudasvar, Orakelsvar. — 2) Stället, der sådana svar meddelades. *O-klet i Delphi, Dodona.* — 3) Gudomlighet, som meddelade dem. *Det Delphiska O-klet. O-klet svarade, alt...* — 4) (fig.) a) Vist och afgörande råd, utslag. — b) För sin vishet högt ansedd rådgifvare.

ORAKELSVAR, oräk'lsvar, n. 3. Se *Orakel*, 1.

ORANGEFÄRG, orängschfärrj, m. 3. (af fr. *Orange*, pomerans) Pomeransgul färg.

ORANGEGUL, orängschgul, a. 2. Pomeransgul.

ORANGERI, orängscheri, n. 3. Drifhus (egentl. för pomeranser).

ORANG OUTANG, orång utång, m. 3. En art större apa på Borneo, mycket liknande människan, äfv. kallad Skogsmenniska, Skogsdjefvul.

ORATION, oratschön, f. 3. (lat. *Oratio*) Tal.

ORATOR, oratörr, m. 3. (uttalas i pl. oratörärr) Talare.

ORATORISK, a. 2. Som angår vättaligheten, talekonsten. — *Oratoriskt*, adv.

ORATORIUM, --törium, n. 3. pl. — *rier.* Musikaliskt skådespel af andligt innehåll, ej bestämdt för teatralisk aktion.

ORBITA, ärrbita, f. 1. (lat.) En planets bana.

ORCHIS, ärrkiss, f. (lat.) Ett örtslägte.

ORCUS, ärrkuss, nom. prop. m. (lat.) Underverlden, de dödas rike.

ORD, n. 3. 1) Artikuleradt ljud, hvarigenom ett begrepp betecknas. *Icke säga ett o. Dessa voro hans sista o. Han talar ej många o., är tystlåten. Gifva goda o., tilltala vänligt. Onda o., ovänliga, hårda, förebrående, förolämpande. Jag har aldrig sagt honom ett ondt o. Bemöta någon med hårda o. Lägga ett godt o. till för en, söka att medla för någon till dess bästa. Det ena o-et tog det andra, gaf anledning till det andra. Han vill alltid ha sista o-et, vill alltid ha rätt. Han har alltid sista o-et, blir aldrig svarslös. Ha högsta o-et, hafva mest att säga. Taga högsta o-et, göra sig till herre öfver samtalet. Taga en på o-en, uppmana honom att göra, hålla, hvad han sagt, lofvat. Taga sina o. igen, återkalla, hvad man sagt. Föra o-et, leda talet, öfverläggningarna. Ha o-et, efter tur eller gifvet tillstånd tala vid en öfverläggning. Taga o-et, börja att tala efter en annan talare. Taga till o-a, börja att tala. Taga o-et af någon, afbryta en talare och sjelf*

börja att tala. *Innan man vet o-et af*, utan att man anar det minsta. *På mina o.,* vid min heder. *På hvars o. berättar ni detta?* efter hvems utsago? *Med ett o.,* korteligen. *Aldrig ett o.!* tig! *Säga aldrig ett o.,* alldeles tiga. *Hör, ett o., ett par o.!* hör, låt mig tala några ord med er. *Ett o. så godt som två,* ett betydelsefullt, viktigt, eftertryckligt ord. *I o. och gerningar,* i tal och handling. *Med o. eller gerningar,* med tal eller handling. — 2) Dyligt artikuleradt ljud, framställt genom tecken, i skrift eller på annat sätt. *O. i en ordbok. Svenskt, franskt, latinskt o. Nytt, brukligt, obrukligt o. Ett o., lånadt ifrån latinet. Efter o-et ell. o-en, bokstafligen. O. ifrån o., o. för o.,* med ordagrann lydelse. — Bildar flera sammansättningar, såsom: Landskaps-, Handtverks-, Konstord, m. fl. — 3) Löfte. *Hålla o., hålla sitt o. O. och aftal. Bryta sitt o.* (Ordspr.) *Mans o. mans ära,* äran fordrar, att en man håller sitt löfte. — 4) (i kyrklig o. teol. mening) *O-et, Guds o.,* bibeln; *Guds o. äfv. predikningar, andeliga tal och skrifter. O-et* betyder i bibeln äfv. *Guds Son.*

ORDA, v. n. 1. Tala. *O. om något. O. vidt och bredt.* — *Syn.* Se *Tala*.

ORDABETYDELSE, f. 3. eller **ORDAFÖRSTÅND**, n. 3. Bokstafliga meningen af ett ord, ett uttryck, ett ställe i bok eller skrift.

ORDAGRANN, a. 2. Efter orden, bokstaflig, i egentlig mening. — *Ordagrant*, adv.

ORDALAG, n. 3. (mest i plur.) De ord, som begagnas vid ett yttrande, i ett tal, o. s. v. *I väl valda o.*

ORDALIER, ärrdaliärr, m. 3. pl. (af medelt. lat. *Ordalum*, från nederl. *Ordeel*, af t. *Urtheil*, dom) Så benämndes under medeltiden vissa med religiösa ceremonier beledsagade prof, som en med halft öfvertygad anklagad underkastades, för att ådagalägga sin oskuld. *O. voro, utom enviget, äfven jernbyrden, vattenproffet, m. fl.*

ORDALYDELSE, f. 3. Bokstafliga innehållet af en mening, ett ställe i skrift.

ORDASÄTT, n. 3. Det sätt, hvarpå vissa begrepp blifvit genom ord uttryckta.

ORDBILDNING, f. 2. (gram.) Ordens bildning i ett språk; det sätt, hvarpå de bildas eller blifvit bildade.

ORDBOK, f. 3. pl. — *böcker.* Bok, som innehåller förteckning på orden i ett språk, jemte förklaring af deras betydelse, anförda exempel på deras användning, o. s. v.

ORDBÖJNING, f. 2. (gram.) Ordens i ett språk böjning genom deklination eller konjugation.

ORDEN, ärd'n, m. 2. pl. *ordnar.* (t. *Orden*, af lat. *Ordo*, ordning) 1) Förening af personer, hvilka genom löfte eller ed förbundit sig att lefva efter vissa regler eller ordningsstadgar, med begagnande af något yttre tecken, hvarigenom de skilja sig ifrån andra. *Andlig o. Militäriske o.* Se f. ö. Kloster-, Munk-, Frimurare-, Jesuiter-, Tempel-, Sällskapsorden, m. fl. — 2) Se *Riddarorden. Gyllene Skinnets o. Riddare af Carl XIII:s o.* Se f. ö. Serafimer-, Nordstjerne-, Svärdsorden, m. fl. — 3) (i utsträckt mening) Utmärkelsetecken (band, stjärna o. s. v.), som tillhör en riddareorden. *Få, erhålla en o. Vara dekorerad med flera ordnar.*

ORDENSBAND, n. 3. Breddt band af viss bestämd färg, hvilket som ordenstecken bäres öfver axeln, i allmänhet från venster till höger.

ORDENSBISKOP, m. 2. Så kallas, vid vissa riddareordnar, den förförste af de vid ordens-